

stændighed, maa selvfølgelig Opfattelsen og Betragtningen af de paaagjældende Udgifter blive en ganske anden end den, som blev gjort gjældende af den foregaaende ærede Taler. Naar nu det ærede Medlem gjorde gjældende, at vi stadig levede paa den finansielle og økonomiske Opfattelse fra Slutningen af Trejerne og Begyndelsen af Halvfjerdsjerne, og at den maatte vi se at komme bort fra, kan jeg aldeles ikke anerkjende Higtigheden af denne Paastand. Jeg tror, at man i en meget væsentlig Grad er kommen bort derfra i de senere Aar. Jeg har allerede i forrige Samling peget bestemt derpaa og anført Tal, som vise, at netop de aarlige Udgifter til de civile Ministerier, Udgifter paa Indenrigsministerens, Kultusministerens og Justitsministerens Budgetter, ere stegne meget betydelig i de senere Aar. Mine Tal ere dengang blevne angrebne af det ærede Medlem for Langeland (Brandes), men jeg har senere gaaet dem omhyggelig efter og kan derefter udtale, at de vare absolut rigtige, medens det gjør mig ondt, at jeg ikke ganske kan yde det ærede Medlems Beregninger samme Aerkjendelse, idet der paa et væsentligt Punkt er en lille Forglemmelse af 3 Millioner, og det var netop et Punkt, han særlig dvælede ved, idet han gjorde gjældende, at i de første af de provisoriske Aar gif Udgifterne paa de civile Budgetter ned fra 12 til 9 Millioner; men det var netop de 3 Millioner, som det ærede Medlem havde glemt at medtage i sine Beregninger. Jeg fastholder altsaa fuldt ud, hvad jeg dengang anførte, og jeg skal nu særlig med det foreliggende Budget for Die bemærke til hyderligere Belysning deraf, at medens Udgifterne, baade de ordentlige og de overordentlige paa de 3 nævnte Budgetter, gennemsnitlig for Femaaret 1877—82 kun udgjorde lidt over 5,8 Millioner, saa steg de i 1882—85 til 7 Millioner og i 1885—87 til 9½ Million og i 1888 til 11½ Million, og de ere paa det foreliggende Budget gaaede op til lidt over 13 Millioner. Samtidig dermed ere de samlede Udgifter til Krigs- og Marineministeriet inklusive de ekstraordinære Forsvarsforanstaltninger gaaede op fra omtrent 16½ Mill. — jeg tager et rundt Tal — i 1877—82 til 17,600,000 Kr., i 1882—85 til lidt over 21 Mill. Kr., i 1885—87 til over 25 Mill. Kr., i 1887—89 noget Vignende og nu til 21½ Mill. Kr. Selv om man imidlertid tager de to Aar 1887—89, hvor Udgiften ubetinget har været størst, finde vi langt fra en saadan Stigning som paa de civile Budgetter; navnlig naar vi ville betragte de ordinære Budgetter for Krigs- og Marineministerierne paa §§ 22 og 23,

finde vi, at Udgifterne der altid have været temmelig konstante, saa forjaaviddt man har erkjendt, at i den forløbne Aarække disse Udgifter have været rimelige og forfarlige, tror jeg, at der af dem ikke vil kunne staaes synderlig Meget bort til Fordel for de Foranstaltninger, som den ærede Taler forlangte udførte. Jeg ser ikke saa mørkt paa den finansielle Situation, som den ærede Taler, skjønt jeg ganske vist ikke hører til dem, der se lyst paa den og oftere har udtalt mig i den Retning, at man bør holde sig bestemt for Die, hvorlangt vi kunne gaa i Retning af Udgifter paa de forskellige Omraader; men jeg tror dog ogsaa, at der endnu kan udrettes ikke saa Lidt i begge Retninger, baade til Guldførelse af de Forsvarsforanstaltninger, som i alt Fald forekomme mig ikke vilde være 4 Stilling værd, naar de ikke bleve fuldførte, og som derfor efter min Formening maa føres igjennem, men ogsaa til en stor Mængde økonomiske Foranstaltninger. Men jeg tror ganske vist, at der som der skal være Tale om til saadanne økonomiske Foranstaltninger at paaregne en stadig tilbagevendende aarlig Udgift af ikke ubetydelige Summer, saa maa vi ganske vist ogsaa være belavede paa, at det kunne vi ikke komme igjennem med de nærværende ordinære Indtægter, især ikke, naar vi samtidig ville reducere dem gennem en Toldreform. Spørgsmaalet bliver, saa hvilket Valg man helst skal træffe, enten at opgave disse vigtige og paatrængende Foranstaltninger eller, naar Tiden dertil kommer og det viser sig nødvendigt, at skaffe de fornødne Midler til deres Gjennemførelse. Men jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa; det ligger endnu saa langt ud i Fremtiden, at det er vanfsikkert at udtale Noget med Sikkerhed og Bestemthed. Her skal jeg kun bemærke, for ikke at fremkalde Misforstaaelser, at jeg ganske vist deler den ærede Talers Blik paa adskillige af de økonomiske Foranstaltninger og Reforme, han nævnte, men at der er andre Omraader, hvor jeg aldeles ikke kan følge ham, og jeg tror navnlig, at man er ved at komme ind paa en gal Vej ved overalt at ville stille Staten i Spidsen som den, der ikke blot skal yde Tilskud til økonomiske Foranstaltninger, men helt tage dem i sin Haand. Jeg tror, man er inde paa en gal Vej, naar man vil lade Staten optræde mere og mere som Industridrivende i stor Stil, og det ikke blot paa Omraader, hvor det er fuldt naturligt, som paa Ternbaneområdet, fordi der nu er givet et Monopol, men ogsaa paa Omraader, som hidtil have været henbiste til den fri Konkurrencens Herredømme, og hvor den sikkert ogsaa i